

Utbildningsinspektion i Brunnsskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Brunnsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	200
Förskoleklass	40
Grundskola	354

Utbildningen vid Brunnsskolan omfattar förskoleklass samt årskurs 1–6. Skolan tillhör skolförvaltning sydost och är en av sex skolor i området Adolfsberg. Eleverna fortsätter sina studier i årskurs 7–9 i Adolfsbergsskolan. I skolan finns även fritidshem inrymt. Upptagningsområdet för skolan är ett utpräglat villaområde kombinerat med lägenheter i bostadsrätt. Flertalet av skolans elever bor i närområdet.

Ett tjugotal elever med annat modersmål än svenska går i skolan.

Personal och elever är organiserade i arbetslag där undervisningen sker i homogena elevgrupper. Ett arbetslag med heldagsomsorg finns för förskoleklassen. Tre arbetslag med heldagsomsorg finns för årskurserna 1–3 samt varterdera ett för årskurserna 4, 5 och 6. Eleverna i årskurs 6 undervisas i en paviljong på skoltomten.

Skolans byggnader är från 1960-talet och är hårt slitna. Fysiska arbetsmiljöproblem som ventilation och akustik har påtalats under en längre tid men inte åtgärdats på grund av planer på att inrätta F–9-skolor. Dessa planer kommer inte att förverkligas och därför hoppas personal, elever och föräldrar att den nyligen påbörjade renoveringen kommer att fortsätta.

Genomförandet av inspektionen i Brunnsskolan

Skolverket sände den 28 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Brunnsskolan har bestått av undervisningsråden Sonny Bjarkå och Ewa Hallberg. Besök i Brunnsskolan genomfördes den 17-19 november 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Brunnsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Brunnsskolan genomfördes formella intervjuer med rektor samt personal i årskurserna 2 och 6. Lektioner företrädesvis i årskurs 2 och 6 besöktes. Under besöket intervjuades likaså ett urval av elever i årskurs 2 och 6 samt deras föräldrar.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit de synpunkter som framfördes vid samtal med skolrådets ordförande.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Brunnsskolans verksamhetsplan för 2004 och i skolans kvalitetsredovisning för 2003 framhålls arbetet med bl.a. trygghets- och inflytandefrågor som prioriterade områden. Brunnsskolan antog för några år sedan en handlingsplan för ”En trygg miljö i skolan”, vilket fortfarande är ett aktuellt dokument.

Såväl elever och föräldrar som personal uppgav vid intervjuerna att Brunnsskolan är en i huvudsak trivsamt och trygg arbetsplats, som karaktäriseras av en positiv anda där motsättningarna är få. Inspektionen visar på ett gott resultat av det arbete som läggs ned på att få eleverna att omfatta de grundläggande demokratiska värdena och sitt ansvarstagande och inflytande.

I intervjuerna och i den senaste av de årligen genomförda trivselenkäterna uppger så gott som alla elever att de går i en bra skola och att de känner sig trygga. Medlemmarna i skolans antimobbningsteam uppger att de under de senaste åren fått in i genomsnitt tre anmälningar per år. Samtliga handläggs efter riktlinjerna i skolans ”handlingsplan mot mobbning” och har därefter upphört.

I Brunnsskolan deltar eleverna i formella organ och i dessa skall eleverna, enligt skolans egna dokument, kunna påverka många beslut i skolan. Inspektörerna bedömer att eleverna till viss del har ett reellt inflytande över sitt lärande och sin lärmiljö. Störst påverkan har eleverna då det gäller den fysiska miljön medan deras inflytande över det pedagogiska arbetet upplevs vara mer begränsat i vissa klasser.

Samtal med elever och observationer under lektioner och under raster visar att eleverna gärna uttrycker sina uppfattningar och argumenterar för dem och att de för det mesta lyssnar till kamraternas åsikter. Flertalet kan arbeta i demokratiska former och vill vara med och påverka. I intervjuer framförde några elever att skolan tar alltför mycket hänsyn till de elever som behöver stödundervisning och att dessa elever fick skylla sig själva om de inte lärde sig tillräckligt. Att

några elever har dessa åsikter bekräftades vid samtal med personalen, som uppgav att de arbetade för att dessa elever skall omfatta läroplanens människosyn. Vårterminen 2004 arbetade personalen fram bl.a. ett dokument med den människosyn som skall prägla allt arbete i skolan. Personalen har enats kring förhållningssättet att varje människa är lika mycket värd, unik, ansvarstagande, social, nyfiken, kreativ och i behov av trygghet. Förhållningssättet har, som konstaterats ovan, ännu inte, fått genomslag bland alla elever i Brunnsskolan.

Eleverna värnar för det mesta om sin skolmiljö och det förekommer inte mycket skadegörelse och nedskräpning. Elevernas lust att lära och engagemang i skolarbetet har genomgående under inspektionen visat sig vara hög. Arbetet i skolan präglas av glädje och trivsel hos såväl elever som personal.

Sammanfattningsvis bedömer inspektionsteamet att Brunnsskolan når bra resultat i arbetet med normer och värden. Elevernas ansvarstagande och inflytande över sin lärsituation och sitt lärande är acceptabelt men bör i vissa delar av verksamheten utvecklas.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Brunnsskolans resultat av det pedagogiska arbetet bedöms främst utifrån resultat vid de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten avser läsåret 2003/2004.

Vid ämnesproven i årskurs 5 uppnådde 61 av 62 elever målen i svenska och engelska i tillräcklig omfattning och i matematik 58 av 62 elever. I samtliga fall där eleverna inte nådde målen var eleverna kända, åtgärdsprogram upprättade och eleverna hade erhållit särskilt stöd i dessa ämnen. Skolan bedömer att samtliga elever kommer att nå målen i årskurs 9. Resultatet detta läsår var något bättre jämfört med tidigare års resultat på de nationella proven. Några ytterligare analyser förekommer inte t.ex. jämförelser mellan pojkars och flickors prestationer och skillnader mellan olika ämnens resultat. Några elever med anpassad studiegång finns inte i skolan.

Inspektionen visar att några ytterligare och mer fördjupade uppföljningar, utvärderingar och analyser av Brunnsskolans kunskapsresultat inte har gjorts på skolnivå. I skolans kvalitetsredovisning för 2002/2003 presenteras ingenting inom området måluppfyllelse som kan relateras till nationella kunskapsmål.

Respektive lärare och arbetslag diskuterar ofta elevers kunskaper och kunskapsutveckling, men dessa diskussioner skrivs sällan ned och än mer sällan vidarebefordras sådana uppgifter till skolledningen. Inspektörerna bedömer att rutiner för detta bör skapas så att olika former av kunskapsresultat i Brunnsskolan synliggörs i flera av skolans årskurser och ämnen.

Ett av skolans mål är att skapa ett ökat elevinflytande över det egna lärandet och att eleverna skall pröva på olika sätt att lära såväl självständigt som i grupp med andra. Inspektionen visar att arbetet mot detta mål påbörjats men att klasserna nått olika långt i arbetet. För att öka måluppfyllelsen pågår kompetensutveckling kring elevaktivt lärande och mot en ökad handledarroll för lärare.

Föräldrar och elever är i huvudsak nöjda med kunskapsutvecklingen och utvecklingen i övrigt. Några föräldrar uttryckte uppfattningen, att eleverna skulle kunna nå ännu bättre resultat om lärarna drev på eleverna mer och gav fler hemläxor, medan andra ansåg att det är bra med en skola som inte är alltför fokuserad på prov och läxor.

Inspektionen visar att hos elever och föräldrar är insikterna om kunskapsmålen bristfälliga. Få av dem kände till målen att sträva mot samt målen att uppnå i årskurs 5. Samtliga intervjuade föräldrar visste att de nationella proven genomfördes och ansåg att de betydde mycket för hur lärarna såg på elevernas och skolans kunskapsresultat. Flera intervjuade menade att proven i årskurs 5 skapade stress men att de var viktiga för att få en så rättvis bedömning som möjligt av elevers och skolors resultat.

Sammanfattningsvis är resultatet av det pedagogiska arbetet i Brunnsskolan bra. Flertalet av skolans elever når goda resultat. Skolledningen bör på ett mer allsidigt sätt synliggöra resultaten av det pedagogiska arbetet i fler ämnen och årskurser än engelska, matematik och svenska i årskurs 5.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Brunnsskolan sker formell samverkan med eleverna i klassråd, elevråd och matråd. Klassråden är schemalagda och i dessa behandlas ärenden som spontant tas upp i klassen men även ärenden som kommer från elevrådet. Oftast behandlas frågor som rör skolans fysiska miljö medan det pedagogiska arbetet mer sällan finns med på dagordningen. Rektor stödjer elevrådets arbete.

Mer informell och individuell samverkan sker främst i de dagliga mötena mellan eleven och dennes ansvarige klasslärare. Även vid utvecklingssamtalen samt genom det påbörjade portfolioarbetet sker samverkan med eleverna.

Under intervjuerna och i skolans dokument beskrivs det förebyggande arbetet för att få en skola där alla skall känna sig trygga och bli respekterade. Brunnsskolan mål är att "Alla elever känner sig trygga och respekterade". Grunden för detta arbete sker i klassrummet och i arbetslaget och speciellt då i de dagliga mötena mellan elever och skolans personal där bl.a. skolans trygghetsregler diskuteras. Mer specifika åtgärder t.ex. fadderverksamhet mellan elever i olika åldrar, rastwärtsverksamhet samt trivsselfrämjande aktiviteter och traditioner

förstärker arbetet med att skapa en trygg skola. Arbetslagen arbetar med att försöka skapa ett positivt gruppklimat genom sociala och emotionella övningar med hjälp av material som till exempel "Charlie" som innehåller individ- och gruppstärkande övningar.

Brunnsskolans övergripande arbete för att alla elever skall känna sig trygga och respekterade leds av rektor med stöd av antimobbningssteamet. De övergripande dokumenten antimobbningsplanen, handlingsplanen för en trygg miljö i skolan, handlingsplanen för elevhälsa, trivselreglerna samt skolans människosyn presenteras för elever och föräldrar minst en gång per år. Dessa dokument har utarbetats av representanter för personalen.

Inspektörerna bedömer att arbetet mot kränkande behandling sker i många sammanhang och på ett allsidigt sätt. Elever och föräldrar uppger att skolans personal omedelbart ingriper i de fall då kränkande behandling förekommer.

Skolans skriftliga handlingsprogram mot kränkande behandling är ensidigt inriktat på att förebygga mobbning. Andra former av kränkande behandling samt kränkningar mellan vuxna och elever finns inte omnämnda.

Utvärdering och uppföljning av arbetet kring normer och värden görs på klassnivå genom elevers och lärares observationer och muntliga reflexioner samt i utvecklingssamtalen. På övergripande skolenivå skall, enligt verksamhetsplan 2004, rektor och specialpedagog årligen genomföra utvärdering av elevhälsoarbetet och antimobbningssteamet ansvara för elev- och föräldrautvärdering en gång per år. Dessa utvärderingar var inte genomförda vid tiden för inspektionen.

Samverkan mellan mottagande och avlämnande arbetslag inför byten av lärare och skola sker vid själva överlämnandet/övergången. Ytterligare kontakter sker inte i organiserad form för att "stämna av" hur t.ex. arbetet med normer och värden fallit ut på litet längre sikt.

Skolans arbete kring jämställdhet sker förebyggande genom t.ex. "tjej- och mammagrupper" och "onsdagsprat med killgruppen". Pojkar och flickor bemöttes under inspektionen på ett jämställt sätt och ingen av de intervjuade har känt sig kränkt.

Samverkan med föräldrarna sker framför allt inom klassens ram genom utvecklingssamtal, föräldramöten, skolråd, lärares veckobrev om skolarbetet samt spontana telefonkontakter och besök i skolverksamheten. Elever, föräldrar och personal är i hög grad nöjda med dessa samverkansformer och innehållet i dem.

Föräldrar efterlyser emellertid en regelbundnare skriftlig information från skolledningen och föräldramöten med ett mera pedagogiskt innehåll. De upplever visserligen att de får ta del av information men anser att de skulle kunna påverka mer om de engagerades i ett tidigare skede. Föräldrarna efterlyser likaså ett större inflytande för skolrådet, vars arbetsordning skall revideras.

Sammantaget anser intervjuade föräldrar att de har en relativt god insyn i skolans arbete kring bl.a. normer och värden. Deras möjligheter att påverka kan emellertid förstärkas.

Eleverna har tillgång till föreskriven hälsovård. Skolhälsovården genomför hälsokontroller och vaccinationer och skolsköterskan uppger att tiden för förebyggande arbete är otillräcklig men att en del av detta arbete ändå sker i samband med de obligatoriska hälsokontrollerna.

Skolan har påbörjat ett hälsofrämjande arbete för att nå läroplanens mål om fysiska aktiviteter genom t.ex. schemalagd fysisk aktivitet varje dag, utomhusaktiviteter samt teman kring hälsosamma livsstilar och goda kostvanor. Målet i skolans verksamhetsplan är att "Alla elever upplever glädjen av att röra sig och lär sig mer om varför en god fysik är viktig".

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetsmiljöarbetet är av god kvalitet. Verksamheten i skolan är formellt utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar.

Elevernas inflytande över arbetet i skolan samt samverkan med föräldrar på skolnivå är godtagbar men bör utvecklas. Arbetet med att förebygga kränkningar är av god kvalitet. Skolans handlingsprogram mot kränkande handlingar är godtagbart men bör kompletteras så att programmet framöver omfattar alla former av kränkande behandling inklusive kränkningar mellan vuxna och elever.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen i Brunnsskolan beskriver arbetet med att utveckla elevernas språkliga förmåga att uttrycka sina tankar, idéer och kunskaper som centralt. Detta gör man genom att personalen intar en mer handledande roll och uppmuntrar eleverna till att ställa frågor och dra egna slutsatser. Samtalet eller dialogen utgör grunden för utvecklingen av språket och eleverna bereds rika tillfällen att redovisa och framträda inför varandra. Inspektörerna kunde under lektionsbesöken konstatera att eleverna även på ett relativt medvetet sätt fick öva sig i att uttrycka sig skriftligt och i flera klasser lästes barn- och ungdomslitteratur. Skolans egen utvärdering visar att eleverna på ett mer medvetet sätt bör få "ta del av mer (avancerad) skönlitteratur" samt "utveckla fri skrivning och process-skrivning".

Behovet av modersmålsundervisning tillgodoses. Modersmålsundervisningen är inte integrerad i skolans vardagsarbete vilket är ett kommunövergripande mål i Örebro. Modersmålsundervisningen sköts av lärare som tillhör ett annat rektorsområde och elevernas framsteg i modersmålet är okänt för personalen i Brunnsskolan. Ingen integrering sker med övriga ämnen eller skolans personal.

Undervisningen i svenska som andraspråk fungerar, enligt skolans egen utvärdering bra, och eleverna har "gjort framsteg i snabbare takt än de som ej fått sådan undervisning". Studiehandledning på modersmålet förekommer inte.

Studier i moderna språk påbörjas i årskurs 6. Lärarna kommer från annat rektorsområde och kontakten mellan dem och övriga lärare i årskurs 6 är sporadisk. Eleverna framhåller att undervisningen i tyska fungerar mycket bra.

Parallellt med arbetet kring målet att utveckla barns och ungdomars språkutveckling pågår arbetet med att förverkliga målet att alla elever skall känna "att de är delaktiga i planering, genomförande och utvärdering av sitt arbete". Redan i förskoleklassen skall eleverna tränas i detta enligt skolans mål- och verksamhetsplan. I äldre åldrar skall detta ske i klassråd och i fritidshemmets veckosamlingar skall eleverna tillsammans med läraren och andra elever delta i planeringen av arbetsuppgifter, ämnen och teman. Fördjupningsarbeten skall väljas efter intresse och likaså skall arbetssätt, redovisningssätt och uppföljning av resultatet planeras tillsammans. Elevernas skall tränas i att ta ansvar för sitt eget lärande. Inspektörerna bedömer att detta arbete med att ge eleverna ett reellt inflytande över sin lärsituation har påbörjats men att mycket arbete återstår, vilket påpekats ovan. Kompetensutveckling har påbörjats alternativt planeras för arbetslagen kring elevaktivt lärande, portfolio samt multipla intelligenser. Arbetet med att "bryta ned kursplanerna till lokala undervisningsmål" är likaså avgörande för den pedagogiska utvecklingen i Brunnsskolan enligt rektor.

En medveten vision saknas för skolans arbete men ett utvecklingsarbete bland personalen har påbörjats för att profilera skolan mot internationalisering och kultur. Likaså har ett arbete påbörjats med att lokalt "tolka eller bryta ned" den nationella kunskapssynen.

Skolans arbete kring samverkan och öppenhet sker på ett relativt medvetet sätt. Kraftfullast är de internationella kontakterna med skolor i Danmark, Portugal och Rumänien samt samarbetet med Kulturalliansen i Örebro kommun och olika invandrarföreningar. Samverkan sker även med idrottsföreningar medan kontakterna med arbetslivet är mer sparsamma.

Kunskapssynen och synen på lärandet överensstämmer med vad som uttrycks i läroplanen och undervisningen har varit allsidig och saklig under verksamhetsbesöken.

En systematisk uppföljning och utvärdering av arbetet med skolans pedagogiska verksamhet och undervisning har nyligen påbörjats. Rektor och lärare anser att viktiga hjälpmedel då det gäller att följa elevernas utveckling genom skolåren är skolans handlingsplan för elevhälsa, åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd samt utvecklingssamtal.

Inspektörerna bedömer att regelbundna utvecklingssamtal genomförs och att de syftar till god måluppfyllelse. Utvecklingssamtalen är väl förberedda, de dokumenteras och följs upp vid kommande tillfälle. Föräldrarna känner sig alltid välkomna att ta kontakt med personalen i skolan och känner förtroende för skolans arbete. Skolans nyligen påbörjade arbete med portfolio i vissa årskurser värderas högt av berörda elever och föräldrar och utgör en god grund för utvecklingssamtalet. En enkät från våren 2003 visar att såväl föräldrar som elever är mycket nöjda med utvecklingssamtalen.

Lärarna efterlyser en större samsyn kring vad som skall tas upp i utvecklingssamtalen. Vissa lärare betonar "trivsel och sociala relationer" medan andra lägger tonvikt på "utvecklingen inom lärande". De efterlyser en mer enhetlig handlingsplan för hur utvecklingssamtalen skall läggas upp.

Inspektörerna bedömer att elever i behov av särskilt stöd identifieras tidigt och får stöd. Rutiner finns nedtecknade för arbetet med denna elevgrupp och är väl kända av berörda.

Åtgärdsprogram upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd och de används på ett systematiskt och styrande sätt. Kvalificerat stöd till lärarna i klassen ges av skolans specialpedagoger. Stödet till eleverna ges främst i ämnena svenska, engelska och matematik men stöd ges även i andra ämnen. Inspektörerna bedömer att det genom skolans stödteam även finns en god beredskap att hjälpa elever som behöver stöd i sin sociala och emotionella utveckling. Stödteamet består av kurator, psykolog, rektor, skolsköterska, skolläkare och specialpedagog.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den lokalt planerade och genomförda verksamheten ger bra förutsättningar att nå de nationellt uppsatta målen. Ett planmässigt utvecklingsarbete har påbörjats för att nå målen i än högre grad.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

För Brunnsskolans styrning, ledning och kvalitetsarbete finns en rektor på heltid. Från och med höstterminen 2004 har skolan antagit en ny arbetslagsorganisation som stöd för rektors arbete. Rektor ansvarar för mer långsiktiga frågor av strategisk karaktär, ekonomi, kontakter med förvaltning och myndighetsutövning, medan arbetslagen enligt verksamhetsplanen "ansvarar för elevvård, föräldramöten, undervisning, scheman, utvecklingssamtal, arbetstider inom fastställd ram, beställningar, inköp, planering, utvärdering och disponering av lokaler". Under inspektionen var denna arbetslagsorganisation på väg att införas.

Under 2003 hade skolan fyra olika rektorer. Nuvarande rektor har arbetat i Brunnsskolan i cirka ett år, men har mångårig skolerfarenhet och är väl förtrogen med verksamheten. Hon är känd av elever och föräldrar. En administratör stödjer skolledningen med administrativa uppgifter.

Personalen framför under intervjuerna, att de saknar den ledningsgrupp som tidigare fanns i skolan.

Rektor tar ett övergripande ledningsansvar för den pedagogiska och personalleddande utvecklingen. Inspektörerna bedömer att den pedagogiska utvecklingen

bygger på en kombination av lärarnas egen styrning, arbetslagets och skolledningens. På samma sätt sker planeringen av personalens kompetensutveckling.

Rutiner finns för övergångar och kontinuerlig samverkan finns mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem. Kontakterna med förskola och mottagande årskurs 7-skola sker endast i samband med själva övergången och då med en speciell uppmärksamhet riktad mot elever i behov av särskilt stöd. Personalen framhåller emellertid behovet av ytterligare utbyte av kunskaper och erfarenheter med personal i avlämnande och mottagande skolor. Hur går det för eleverna? Var det rätt elever som fick stöd och hur ser de på sina år i Brunnsskolan är några frågeställningar som personalen söker svar på.

Aktuell kvalitetsredovisning finns för Brunnsskolan. Den avser till viss del måluppfyllelse relaterad till nationella mål enligt förordningen om kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen baseras endast på ett fåtal utvärderingar och uppföljningar och beskriver endast i undantagsfall konkreta åtgärder vid bristande måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen under rubriken resultat och bedömning påpekas att "Kvalitetsredovisningen har varit svår att ta fram på grund av att rutiner för personalens redovisningar inte följts upp under senaste år och att verksamhetsplanen var svagt förankrad hos personalen". Kvalitetsredovisningen har arbetats fram av skolledningen och personalen medan elever och föräldrar endast marginellt har kunnat påverka skolans målsättningar och själva kvalitetsarbetet. Skolans nuvarande rektor har påbörjat en övergripande utvärdering/uppföljning av skolans verksamhet och lyft fram områden som skall utvecklas. Dessa områden är "arbetslagsorganisationen, pedagogisk utveckling inom portfolio, elevaktivt lärande, multipla intelligenser, framtagande av undervisningsmål och individuella utvecklingsplaner, framtagande av långsiktig kompetensutvecklingsplan, timplanerevidering, lokalfrågor, framtagande av människo- och kunskapssyn, samt framtagande av vision - inriktning - profil för skolan".

Inspektörerna bedömer att skolan utvecklats positivt genom att förbättringsarbete numera pågår kontinuerligt och bygger på systematiskt genomförda uppföljningar och utvärderingar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektionsteamet att styrning, ledning och kvalitetsarbete i Brunnsskolan är av bra kvalitet. Skolan är på god väg att utveckla ett system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Brunnsskolan erbjuds eleverna till övervägande delen den utbildning och de valmöjligheter som skall finnas enligt författningarna.

Inspektionen visar att berättigade elever erbjuds modersmålsundervisning genom att rektorsområdet köper timmar från modersmålsenheten i kommunen. I undervisningen deltar 15 av 22 berättigade elever.

Elever i behov av svenska som andraspråk får undervisning i svenska kompletterad med stödundervisning i svenska. Kunskaper saknas om att svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och att undervisning i ämnet skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Rektor har följaktligen inte fattat beslut om att undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas. Särskilda stödinsatser i form av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte på grund av att ingen elev efterfrågat studiehandledning. Personal uppger emellertid, att för några elever skulle denna undervisning kunna utgöra ett stöd. En elev skall få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Eleverna i årskurs 6 får sina språkval tillgodosedda. Huvuddelen av eleverna har valt spanska men även undervisning i franska och tyska förekommer. Ett fåtal elever har valt svenska/engelska

Elevers val erbjuds i form av tematisk undervisning där eleverna får föreslå teman t.ex. att skriva, förbereda och spela upp en musikal. Eleverna föreslår och väljer sedan olika uppgifter. Klasslärare och lärare i ämnena musik, slöjd och idrott och hälsa ansvarar för att eleverna fördjupar och breddar sig i ämnena. Detta upplägg av elevers val är nytt och har inte utvärderats. Inspektörerna bedömer att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen och att elevernas val tillgodoses. Undervisningen är förenlig med målen i de kursplaner, som eleverna fördjupar och breddar sina kunskaper.

Inspektörerna bedömer att skolan är planerad och utrustad för att elever med olika form av funktionshinder skall kunna bedriva sina studier där.

I skolan bedrivs ett tämligen aktivt informationsarbete med god saklig kvalitet kring den pedagogiska verksamheten. Informationen från lärare till föräldrar framhålls, under inspektionen, som den viktigaste och naturligaste informationskällan och speciellt då utvecklingssamtalen och lärarnas veckomeddelanden.

Inspektionen visar emellertid att många elever och föräldrar saknar övergripande skolinformation om t.ex. utbildningens mål, vilket tidigare påpekats. Dessutom saknar de information om sina rättigheter till t.ex. särskilt stöd och att åtgärdsprogram upprättas, information om modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, elevens val, studiehandledning på modersmålet samt medverkan i arbetsplanarbetet.

Skolans informationsskrift, som delas ut till alla hem, beskriver främst skolans organisation och människosyn samt befattningshavarna och deras ansvarsområden. Det finns även kortfattad information om t.ex. skolans styrdokument, skolrådet, föräldramöten, utvecklingssamtal, elevers inflytande, skolans trivselregler och antimobbningsplan.

Viss skriftlig information kring dessa frågor finns alltså men den kan bli mer heltäckande och likaså kan skolan bli mer aktiv med att nå ut med sin övergripande information. Skolan är en av få skolor i Örebro kommun som saknar information på egen hemsida.

Utbildningen är avgiftsfri med undantag för att eleverna i årskurs 6 själva måste bekosta en lägerskola till en kostnad av cirka 900 kronor per elev.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning är av acceptabel kvalitet. Det är emellertid inte godtagbart att rektor inte fattat beslut om undervisning i svenska som andraspråk samt studiehandledning på modersmålet.

Det är vidare inte godtagbart att utbildningen inte är avgiftsfri för eleverna

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Brunnsskolan har en mycket hög andel av lärarna adekvat utbildning och vid intervjuerna framkom att det är lätt att rekrytera personal. Skolan har tillgång till lärare med god specialpedagogisk kompetens. Specialpedagogerna och kurator arbetar i huvudsak konsultativt med handledning av en mindre personalgrupp eller hela arbetslag. Lärarna har tillgång till andra kompetenser i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd genom t.ex. elevhälsogrupper och stödteamet. Kompetensutvecklingen är planmässig och inriktas under 2004 på arbetslagsutveckling och portfoliomethoden.

Lokalerna är tillräckliga och i huvudsak ändamålsenliga och utemiljön är god. Vid intervjuerna framfördes klagomål på att skolan inte renoverats vilket enligt planerna skulle ha skett för flera år sedan. Detta arbete har av besparingsskäl skjutits upp, men har nyligen påbörjats.

Eleverna har god tillgång till läromedel, pedagogisk materiel och utrustning, vilken är tidsenlig och ger förutsättningar för lärande. Det finns emellertid en

begränsad tillgång till datorer vilket av rektor och lärare upplevs som hämmande för det pedagogiska arbetet.

Bibliotek saknas, men eleverna har tillgång till skolans begränsade och relativt ålderstigna bokbestånd av skön- och facklitteratur samt boklådor som ställs i ordning av kommunens skolbibliotekscentral.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att tillgången till resurser för att nå de nationella målen är bra. Tillgången till datorer är acceptabel, men bör förstärkas.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Brunnsskolan övergripande är av god kvalitet. I skolan pågår ett omfattande och strukturerat kvalitetsarbete för att utveckla t.ex. utvärderingsbara mål samt ett uppföljnings- och utvärderingsprogram. Relationen mellan elever och personal är i de flesta fall god och verksamheten är i huvudsak utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värden. Flertalet av skolans elever når goda resultat och arbetet kring elever i behov av särskilt stöd är av mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- utöka elevernas ansvarstagande och inflytande över sin lärsituation och sitt lärande,
- synliggöra resultaten av det pedagogiska arbetet i fler ämnen och årskurser än engelska, matematik och svenska i årskurs 5,
- utveckla samverkan med föräldrar på skolnivå,
- utveckla handlingsprogrammet mot kränkande behandling samt
- tillgången till datorer.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Svenska som andraspråk anordnas inte för de elever som bedöms vara i behov av detta och vidare fattar inte rektor beslut om för vilka elever undervisning skall anordnas (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).
- Elever får inte studiehundledning på sitt modersmål om de behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri för eleverna (4 kap. 4 § skollagen).

Datum

Ort

2005-04-29

Linköping

Sonny Bjarkå

Ewa Hallberg